

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.:	24 juni 2026	Agendapunt:	
Betreft:	Informerend	Programma:	1. Waterveiligheid
Portefeuillehouder:	Wiersema		
Route:	DB-AB		

Onderwerp

Muskus- en beverrattenbestrijding

Bijlagen

1. Infographic

Kennisnemen van

Het Jaarverslag Muskus- en beverrattenbestrijding 2025

Inleiding

In 2025 is in Noordoost-Nederland verdere voortgang geboekt in het muskus- en beverrattenbeheer. In de kerngebieden zet de meerjarige daling van de muskusrattenvangsten door. Daarmee blijft de regio op koers richting de landelijke doelstelling om in 2034 uitsluitend nog vangsten langs de grens te realiseren. Tegelijkertijd laten de cijfers zien dat de grensproblematiek onverminderd aandacht vraagt, met name door instroom vanuit Duitsland.

Resultaten en regionale verschillen

Het totale vangstniveau in 2025 bleef regionaal gezien licht wisselend, vooral door verschillen tussen kern- en grensgebieden:

- **Vechtstromen** was verantwoordelijk voor circa 98% van alle vangsten langs de Duitse grens, als gevolg van aanhoudende instroom.
- **Hunze en Aa's** kende in het kerngebied een tijdelijke stijging van vangsten door intensieve acties in de moeilijk toegankelijke Onnerpolder.
- **Drents Overijsselse Delta** realiseerde een daling van circa 40% ten opzichte van 2024, met vangsten vooral langs riviertrajecten.
- **Noorderzijlvest** concentreerde de inzet met name op natuurgebieden zoals de Onlanden.

Een gezamenlijke internationale vangactie met Duitse collega's in Grafschaft Bentheim leverde 326 vangsten op en versterkte de grensoverschrijdende samenwerking.

Beverratten en overige vangsten

Sinds 2023 is sprake van een sterke toename van de beverrattenvangsten, een trend die zich in 2025 heeft voortgezet. Meer dan 95% van deze vangsten vindt plaats direct langs de Duitse grens. Nederland kent geen eigen populatie; bestrijding is daarom sterk afhankelijk van grensbeheer.

Vangsten van bruine ratten en woelratten zijn niet actief gestuurd, maar worden als gewenst beschouwd in verband met schade aan waterkeringen en volksgezondheidsrisico's.

Natuurgebieden en bijvangsten

Bestrijding in natuurgebieden blijft complex door dichte begroeiing, invasieve waterplanten en beperkte toegankelijkheid. Daarnaast maken muskusratten toenemend gebruik van beverburchten, terwijl de bever beschermd is. Dit beperkt de bestrijdingsmogelijkheden en kan lokaal tot hogere aantallen leiden.

Het aantal bijvangsten nam verder af. Door de structurele afname van muskusratten zijn minder vangmiddelen nodig, wat automatisch resulteert in minder bijvangst. Deze dalende trend zal zich naar verwachting voortzetten wanneer de grensdoelstelling wordt bereikt.

Innovatie en eDNA

In 2025 is verder ingezet op innovatie, met name het gebruik van eDNA-techniek:

- **Noorderzijlvest** heeft vrijwel het gehele beheergebied met eDNA onderzocht en de methode volledig geïntegreerd in de reguliere bestrijding.
- **Drents Overijsselse Delta** breidt het gebruik van eDNA stapsgewijs uit.
- **Hunze en Aa's** past eDNA nog beperkt toe, maar heeft concrete uitbreidingsplannen.
- **Vechtstromen** zet eDNA vooralsnog niet structureel in, omdat de hoge dichtheden in het grensgebied de meerwaarde beperken.

Financiën en solidariteit

Het financiële stelsel met solidariteitsbijdragen functioneert volgens afspraak. Sinds 1 januari 2023 dragen alle waterschappen 25% solidariteitsbijdrage af (mura), waarmee waterschappen langs de grens en rivieren worden gecompenseerd voor extra inzet.

- De totale bijdragen van de noordoostelijke waterschappen bedroegen in 2025 circa € 501.000.
- De totale ontvangsten kwamen uit op circa € 654.000, voornamelijk ten gunste van de grenswaterschappen.
- De kosten voor regionale coördinatie zijn licht gestegen, onder meer door vervanging van in totaal 218 kooizenders in 2024 en 2025.

Conclusie

Het muskus- en beverrattenbeheer in Noordoost-Nederland laat in 2025 een stabiel en doelgericht beeld zien. De daling in kerngebieden bevestigt dat de strategie effectief is, terwijl de grensinstroom structurele inzet en internationale samenwerking blijft vereisen. Innovaties zoals eDNA dragen bij aan efficiënter beheer. Financieel is de solidariteitsregeling cruciaal gebleken om de extra inspanningen in grensgebieden te blijven dragen.